

การศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย
ในจังหวัดสมุทรปราการ

A Study of the Community Potential in the Management of Thailand Homestay Standards
in Samutprakan Province

ชัยสิทธิ์ เพชรสัมฤทธิ์

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

CHAIYASIT PHETSAMRIT

Email : chphet@hotmail.com

Faculty of Business Administration Program in Management, Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนของโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ 3) เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ตามดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กำหนดให้มีดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 10 ด้านและ 31 ดัชนีชี้วัด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของชุมชนในสมุทรปราการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงโดยมีจำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 2) ศักยภาพชุมชนพบว่าด้านอาหารมีศักยภาพระดับมากที่สุดโดยมี โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3156 รองลงมาด้านที่พักอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.0812 3) ด้านการบริหารจัดการพบว่าด้านอธยาศัยไมตรีของเจ้าบ้านและสมาชิกในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9125 ด้านความปลอดภัยในภาพรวมระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8525 และด้านรายการนำเที่ยวในภาพรวมระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4542 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ศักยภาพชุมชน มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ในจังหวัดสมุทรปราการ

Abstract

The purpose of this research was 1) To study personal information of communities in Samutprakan Province 2) To study the community potential of Thailand Homestay in Samutprakan Province 3) To study the potential of the community in the management of Thailand Homestay Standard accommodation in Samutprakan Province using the quantitative research method. According to the Thailand Homestay Standard Index, there are 10 aspects and 31 indexes. The questionnaire was a rating scale using the means (x) and standard deviation (S.D.).

The results are as follows: 1) The most personal information of communities in Samutprakan were female with 278 people representing 69.50%. 2) The community potential in the aspect of food is at the highest level of 4.3156, followed by accommodation at a high level of 4.0812. 3) The aspect of hospitality is at a high level of 3.9125, the aspect of safety is at a high level of 3.8525 and the aspect of tourism is at a high level of 3.4542, respectively.

Keywords : Community potential, Thailand Homestay Standard, Samutprakan Province

บทนำ

ประเทศไทยวางกรอบแนวทางที่สำคัญของ ยุทธศาสตร์ชาติระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ด้าน การท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์การพัฒนากาด เมือง และ พื้นที่เศรษฐกิจ โดยมีทิศทางการเปลี่ยนผ่านจากภาค เกษตรและอุตสาหกรรมไปสู่อุตสาหกรรมบริการเพิ่ม มากขึ้น ภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ มีบทบาท สำคัญในการขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 มากขึ้นตามลำดับนำไปสู่การเป็นชาติการค้าและบริการบนฐาน คิจิทัต (Trading Nation) เน้นการท่องเที่ยว ตลาด คุณภาพ การบริการคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการของ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2560) สนับสนุนกิจกรรม ทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวในแหล่ง ชุมชน และขยายกิจกรรมที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ (Homestay) เพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการพัฒนาประเทศใน ด้านการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมาย การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการรักษาสมดุลและการพัฒนา ที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายนักท่องเที่ยวคุณภาพ ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ยกระดับการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อกระจาย รายได้ไปสู่ท้องถิ่น เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น เน้นการรับผิดชอบจากทุกภาคส่วน ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชนในชุมชนท้องถิ่น การมีวิถี ชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบทโดยยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้บริการและจัดการทรัพยากรถือเป็นจุดขายที่ สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาว ต่างประเทศให้ความสนใจ (กระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา, 2560) การมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท เป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจกิจกรรมที่พักรูปแบบ โฮมสเตย์ วัฒนธรรมชนบท ดังนั้น โฮมสเตย์ (Homestay) ซึ่งเป็น รูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมความเป็นอยู่วิถีชีวิตในชุมชน ที่เกิดขึ้นระหว่าง กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาพักกับเจ้าของ โฮมสเตย์ (Homestay) จึงเป็นทางเลือกในตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งประเทศไทยมีจุดเด่นในเรื่องของยุทธศาสตร์ทางการ ท่องเที่ยว และเป็นช่องทางหนึ่งเพื่อสร้างรายได้เสริม ให้กับครอบครัว หรือสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนนั้นๆ ทั้งนี้ยังถือเป็นการช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ออกสู่สายตาของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ(สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว, 2548) ที่ผ่านมามีการสร้างโฮมสเตย์ (Homestay) เกิดขึ้นมาแล้วนั้น หลายแห่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ (Homestay) หลายแห่งยังขาดความร่วมมือจากชุมชน และแนวทางที่เหมาะสมในการใช้

ทรัพยากรในท้องถิ่น หรือบางแห่งเมื่อเปิดรับนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วนั้นกลับส่งผลเสียด้านการท่องเที่ยวมากกว่าผลดีที่คาดว่าจะได้รับ อาทิ ทำให้สังคมวัฒนธรรมภายในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นสังคมชนบทกลับกลายเป็นการเปลี่ยนเข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น (กลุ่มงานส่งเสริมการท่องเที่ยวสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดขอนแก่น, 2559) จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดเป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและเมือง ตามกรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันในภาคธุรกิจบริการ จังหวัดสมุทรปราการในปัจจุบันมีแรงงานและนักท่องเที่ยวจากทั่วประเทศมากกว่าวันละ 100,000 คน เดินทางเข้า (สำนักข่าวแห่งชาติกรมประชาสัมพันธ์, 2559) นอกจากนี้ จังหวัดสระแก้วได้รับจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันอันเป็นการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยสำนักงานส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีนโยบายสนับสนุนการลงทุนประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนทั่วไป หมวด 7 ด้านกิจการบริการและสาธารณูปโภค เช่น โรงแรมที่พัก ที่มีการขยายตัวถึงร้อยละ 55 ในปี 2559 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2560) และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 3 ล้านล้านบาท เป็นการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2560) ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีสนใจการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ สอดคล้องกับพื้นที่เป้าหมายของมหาวิทยาลัยและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติในการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม ชุมชน ความมั่นคง และคุณภาพชีวิตประชาชนตามยุทธศาสตร์ชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการจัดทำงานวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ผู้วิจัย/ผู้สนใจ ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนด้านการตลาด พัฒนาให้สามารถแข่งขันได้
2. เพื่อให้ผู้วิจัย/ผู้สนใจทราบถึงทรัพยากรของชุมชนที่มีผลต่อศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีถิ่นพักพิงในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากประชากรที่มีถิ่นพักพิงในจังหวัดสมุทรปราการ การระบุกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูป Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อยอมให้ความคลาดเคลื่อน (E) ของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และรายได้
2. ตัวแปรตาม ศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านอรรถประโยชน์ของเจ้าบ้านและสมาชิก ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการสร้างคุณค่า และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านการประชาสัมพันธ์

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในสมุทรปราการ โดยสามารถแบ่งเป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

โฮมสเตย์ (ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท) หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องพักรวมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน และศึกษาธรรมชาติ วิถีชีวิตไทยหรือวัฒนธรรมไทย โดยมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร และได้ขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (หนังสือกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2558, หน้า 2)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความหมายของโฮมสเตย์ (Home Stay) ว่าเป็นที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ซึ่งหมายถึง บ้านพักประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวพักรวมกับเจ้าของบ้าน และมีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งเต็มใจที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยวโดยได้รับค่าตอบแทนตามความเหมาะสม

โฮมสเตย์ หมายถึง ชนิดของที่พักที่ผู้เข้าพักอาศัยชำระเงินโดยตรง หรือโดยอ้อมที่จะอยู่ในบ้านส่วนตัวของเจ้าบ้าน เจ้าบ้านของโฮมสเตย์ คือ ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในสถานที่พักนั้น ที่มีการใช้พื้นที่ร่วมกัน ในขณะที่รูปแบบที่พักอื่นๆ เช่น โรงแรม เจ้าของโรงแรม (ผู้จัดการหรือพนักงาน) พื้นที่ที่เป็นที่พักส่วนตัวไม่ได้อยู่ในสถานที่นั้น และขอบเขตของพื้นที่ส่วนตัวมีความชัดเจน โดยพื้นที่ดังกล่าวจะเปิดให้พนักงานเท่านั้นที่เข้าถึงได้

โฮมสเตย์ไทย หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง ที่นักท่องเที่ยวจะต้องพักรวมกับเจ้าของบ้าน ชายคาเดียวกัน โดยมีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยว พักได้ชั่วคราว ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คน โดยมีค่าตอบแทน และจัดบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม ซึ่งเป็นไป ตามบทนิยามคำว่า “โรงแรม” แห่งพระราชบัญญัติโรงแรมพ.ศ. 2547 และได้ขึ้นทะเบียนกับ กรมการท่องเที่ยว ตามหลักเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด

โฮมสเตย์อาเซียน หมายถึง ลักษณะการท่องเที่ยวทางเลือก เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยรวมกับเจ้าของบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของครอบครัวและชุมชนท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรภรณ์ จันทระมาฏ (2563) การศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสระแก้ว การศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสระแก้ว โดยวัดระดับความพร้อมของชุมชนในภาพรวม มีข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กำหนดให้มีดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ 1) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านวัฒนธรรม 3) ด้านที่พัก 4) ด้านอาหาร 5) ด้านความปลอดภัย 6) ด้านอธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน 7) ด้านการท่องเที่ยว 8) ด้านรายได้เสริมและการเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน 9) ด้านการบริหารของ โฮมสเตย์ 10) ด้านการประชาสัมพันธ์ การศึกษาศักยภาพด้านที่พักโฮมสเตย์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่าประชาชนชุมชนคูหาใต้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุ 41-50 ปี อาชีพเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพสมรส ไม่เคยรับรู้ข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโฮมสเตย์ในชุมชนคูหาใต้ ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการโฮมสเตย์ในชุมชนคูหาใต้ การจัดตั้งโฮมสเตย์ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนคูหาใต้ ประชาชนสนใจที่จะทำบ้านให้เป็นโฮมสเตย์และคัดค้านต่อการเกิดขึ้นของโฮมสเตย์ในชุมชนคูหาใต้ ระดับความคิดเห็นของประชาชนคูหาใต้เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนคูหาใต้โดยรวมระดับความคิดเห็นอยู่ระดับมากและระดับความคิดเห็นของประชาชนชุมชนคูหาใต้เกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการโฮมสเตย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากระดับความคิดเห็นสูงสุดไปหาต่ำสุด ระดับความคิดเห็นที่สูงสุดคือ ด้านความปลอดภัย รองลงมาด้านอธยาศัยไมตรี ด้านวัฒนธรรม ด้านอาหาร ด้านที่พัก ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่า ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรายนำเที่ยว และด้านการบริหารกลุ่มโฮมสเตย์ ตามลำดับ

พิทักษ์ ศิริวงศ์, นรินทร์ สังข์รักษา, ลัดดา ชูใจ (2560) การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณอู่ทอง การเตรียมความพร้อมของการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทองในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างจิตสานึกในการท่องเที่ยว และด้านการจัดการด้านความสะดวกหรือการบริการพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก อยู่ในลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ด้านการจัดการด้านกายภาพหรือภูมิทัศน์ อยู่ในระดับมาก และด้านที่ต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวแบบเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ความต้องการการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการสร้างจิตสานึกในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การจัดการด้านกายภาพหรือภูมิทัศน์อยู่ในระดับมาก และด้านที่ต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวแบบเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

สริตา ศรีสุวรรณ บงกช เฉลิมมิตร (2562) บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์และแตกต่างอย่างมีอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษา บริบทของที่พักแบบโฮมสเตย์ 2) ศึกษารูปแบบแนวคิดของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 3) เสนอแนะรูปแบบ การจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์และแตกต่างอย่างมีอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ดำเนินการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์และแตกต่างอย่างมีอัตลักษณ์ อีกทั้งยังเป็นการสร้างจุดขายให้กับแหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญยังสามารถช่วยรักษา ทรัพยากรอันทรงคุณค่าให้คงอยู่ถึงรุ่นลูกหลาน

กฤตยา เตยโพธิ์ และ พันธ์ โพธิ์ปติ(2561)วัฒนธรรมโฮมสเตย์ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา การท่องเที่ยวโฮมสเตย์เป็นการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีทรัพยากร การท่องเที่ยว เช่น น้ำตก ภูเขา วัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชนที่มีส่วนร่วมอนุรักษ์และ จัดการทรัพยากรเพื่อความยั่งยืนของชุมชนการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ความเป็นมาของการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมโฮมสเตย์ 2) สภาพปัจจุบัน ปัญหา การจัดการการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ 3) การพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมโฮมสเตย์ โดยชุมชน พื้นที่วิจัยคือ 3 ตำบลในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตจังหวัดสมุทรปราการที่ซื้อสินค้าในทราบจำนวนที่แน่นอน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากประชากรที่ซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้า จำนวนประชากรที่ซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้ามากกว่า 100,000 ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อยอมให้ความคลาดเคลื่อน (E) ของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การทำแบบสอบถาม โดยมีการทำแบบสอบถามผ่าน Google Form ฝาก Link ผ่านทางออนไลน์ โดยแบบสอบถามจะประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะประชากรศาสตร์ ประกอบไปด้วย คำถามที่เกี่ยวกับลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการโฮมสเตย์ไทย ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 10 ข้อ โดยกำหนดช่วงค่าคะแนนตามระดับความคิดเห็น

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ให้กับส่วนราชการ พนักงานบริษัทเอกชน นักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไป โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 สัปดาห์

3.2 นำข้อมูลที่ได้รับการตอบรับไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

4. การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย ทดสอบแบบสอบถามที่ถูกต้องโดยสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้เครื่องมือ Cronbach Alpha ในการทดสอบความน่าเชื่อถือ กำหนดให้ค่าความน่าเชื่อถือมีค่ามากกว่า 0.7 ผลที่ได้จากการทดสอบพบว่า ค่า Cronbach Alpha มีค่ามากกว่า 0.7 โดยที่ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.962 จากคำถามด้านประชาสัมพันธ์ และค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.973 จากคำถามด้านอาหาร

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 26 – 35 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.75

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านอาหาร มีศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมากที่สุด โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3156 ด้านที่พักมีศักยภาพของชุมชนในภาพรวม ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.0812 ด้านอรรถาธิบายประวัติของเจ้าบ้านและสมาชิก 3.9125 ด้านความปลอดภัยภาพรวมระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8525 ด้านวัฒนธรรมภาพรวมระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7713 ด้านการประชาสัมพันธ์ภาพรวมระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6175 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.506 ด้านการสร้างคุณค่า และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5337 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5079 ด้านรายการนำเที่ยวโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4542 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภรณ์ จันทระนาฏ (2563) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 26 – 35 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวสุดาวัลย์ จิรวัดนาภิตติ (2552) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอายุ 26-35 ปี

รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงรายได้ 10,001 – 20,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนางสาวสุดาวัลย์ จิรวัดนาภิตติ (2552) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นรายได้ 10,000-15,000 บาท และระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณธร เขียรถาวร (2559)

2. จากการศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านอาหาร มีศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะอาหารเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกชีวิตต้องการ และรองลงมาด้านความปลอดภัย ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านวัฒนธรรม ด้านที่พัก ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านรายการนำเที่ยว และด้านการบริหารกลุ่มโฮมสเตย์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธภรณ์ จันทระนาฏ (2563) จากผลงานวิจัยพบว่า ศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ ตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กรณีศึกษา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีศักยภาพในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. จังหวัดสมุทรปราการมีความพร้อมในศักยภาพด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยเนื่องจากชุมชนสนใจและให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย สอดคล้อง ด้านอาหาร ด้านอรรถาธิบายไม้ตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านวัฒนธรรม ด้านที่พัก ด้านรายได้เสริมและการเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน ด้านความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารของโฮมสเตย์แต่ขาดด้านการประชาสัมพันธ์ทางหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรให้การสนับสนุน จัดสรรงบประมาณการประชาสัมพันธ์ต่อไป
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการโฮมสเตย์ เพื่อให้เยาวชนเห็นคุณค่าความสำคัญของวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2564. จาก [ewt_dl_link.php \(mots.go.th\)](http://ewt_dl_link.php(mots.go.th))
- กฤตยา เตียวปรี และ พณัส โพธิ์ปติ. (2561). วัฒนธรรมโฮมสเตย์ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 5(1), หน้า 1
- ชราภรณ์ จันทรมาภู. (2563). การศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ในจังหวัดสระแก้ว. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22(1), หน้า 105.
- ญาณธร เขียวถาวร. (2559). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ กรณีศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ. (2560). การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทอง. วารสารวิชาการVeridian E –Journal, Silpakorn University, 10(2), หน้า1

สรีดา ศรีสุวรรณ และคณะ. (2562). แนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์ และแตกต่างอย่างมีอัตลักษณ์ เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. *Burapha Journal of Business Management*. 8 (1), หน้า 1.

สุดาวัลย์ จิรวรรณากิตติ. (2552). การศึกษากระบวนการดำเนินการจัดบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ตามมาตรฐานโฮมสเตย์ กรณีศึกษา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.